

→ JORNADA
ALTER FINANCE:
**Recuperem els diners
al servei de les persones**

Amb la col·laboració de:

10 ANYS
SUMANT!

entitats
catalanes
d'acció
social

1.- PER QUÈ UNA JORNADA SOBRE FINANCES ALTERNATIVES?

Tot i la precària situació econòmica actual, **el 71% de les persones a l'Estat espanyol encara posseeixen estalvis**. Què podem fer amb aquests diners? Podem aconseguir algun canvi? En podem treure un benefici més gran per a la societat i per a nosaltres mateixos, dotant-los d'un objectiu més social? La resposta és **sí: els diners poden ser una eina que ajudi les persones, més enllà d'incrementar la seva capacitat adquisitiva**.

La crisi econòmica i el cataclisme financer estan generant **noves iniciatives locals i reclams per descentralitzar i democratitzar les finances**. Existeixen alternatives al sistema actual vàlides, eficients i eficaces, a més d'una major consciència ciutadana per fer que les finances siguin un **instrument de desenvolupament social i econòmic per a tota la societat**. Si bé les xarxes nacionals de protecció social s'estan descomponent a causa de les retallades pressupostàries, apareixen lideratges locals que ofereixen alternatives creatives i pràctiques perquè les comunitats puguin nodrir les seves pròpies economies.

El desconeixement per part de la ciutadania d'aquests sistemes innovadors i la imperiosa necessitat de posar-los en pràctica en una societat descontenta amb la situació actual ens han portat a l'organització de la primera Jornada Alter Finance, amb la qual **pretenem fer arribar al gran públic i a les entitats les respostes operatives que s'estan creant** en la conjuntura actual.

2.- LES ALTERNATIVES QUE FUNCIONEN

De forma alternativa a la banca tradicional, **existeixen sistemes financers que han innovat** les finances a petita o gran escala i que **comporten un canvi real** per a la societat, que funcionen i que **representen un ús solidari dels diners**: els diners al servei de les persones, i no les persones al servei dels diners. En aquesta Jornada Alter Finance no volem parlar d'idees i possibilitats; volem donar a conèixer les **alternatives reals, palpables**, els sistemes que ja funcionen i són alternatives **viabls per als nostres diners i estalvis**.

Els préstecs de persona a persona i **els projectes de microfinançament estan creixent** a mesura que el sistema tradicional es torna menys eficaç. Les **comunitats autofinançades**, CAF, impulsades per Jean Claude Rodríguez-Ferrera des de Catalunya, i que s'estan estenent per Europa, Àfrica i Amèrica Llatina, n'és un dels exemples més brillants.

A Catalunya s'han creat **assegurances ètiques i solidàries** de la mà d'ARÇ. Aquesta cooperativa pretén retornar al mercat assegurador la pràctica ètica i solidària pròpia del mutualisme original, permetent als clients **exercir el seu dret a saber on s'inverteixen els seus estalvis** i que aquesta inversió solament es realitzi en **projectes amb contingut social i mediambiental**, alhora que facilita l'accés al crèdit a col·lectius que tradicionalment en quedaven exclosos.

Més propers als mecanismes financers i bancaris tradicionals, el Projecte Fiare i OikoCredit ofereixen **mecanismes d'estalvi amb impacte social**, Coop57 ha creat una **cooperativa de serveis financers**, i Triodos Bank ofereix un model de **banca ètica**. Aquests mecanismes intenten fer de les finances i les inversions una poderosa eina de desenvolupament social i

10 ANYS
SUMANT!

entitats
catalanes
d'acció
social

econòmic, afavorint els projectes locals de l'economia real, el foment de l'**ús responsable del diner** i l'exclusió d'inversions en empreses fabricants d'armes o que no compleixin estàndards mínims de respecte al medi ambient i als drets humans. D'altra banda, existeixen grups com els GEST, que **canalitzen l'estalvi local cap a empreses de propietat col·lectiva** i afavoreixen una economia responsable.

Aquestes solucions locals estan obrint el camí cap a una veritable **revolució de les finances des de la base, des de la ciutadania organitzada i solidària**, permetent superar en eficiència i eficàcia el sistema financer imperant.

L'exemple de les comunitats autofinançades (CAF)

L'Associació de Comunitats Autofinançades, ACAF, va néixer a Catalunya el 2004 per iniciativa de Jean Claude Rodríguez-Ferrera, per tal de promoure la creació d'aquest tipus de comunitats a Catalunya i la resta del món.

Les CAF són **comunitats d'entre 10 i 30 persones que posen en comú els seus estalvis per invertir en les necessitats de crèdits dels seus propis membres**. Ofereixen accés ràpid i senzill a petits crèdits, estimulen l'estalvi i potencien la unió comunitària i la distribució equitativa de beneficis. Amb aquesta senzilla metodologia s'ha demostrat que les comunitats de persones amb escassos recursos es poden autofinançar i accedir al crèdit sense necessitar cap ajuda externa. Algunes dades interessants a destacar sobre les CAF són les següents:

- **60 grups a Espanya** i existeixen d'altres a ciutats de Portugal, Itàlia, Haití, República Dominicana, Indonèsia, Senegal, Angola, Hongria i Holanda.
- Metodologia similar seguida per **més de 30 milions de persones a 45 països del món**. Emprada per grans ONGs com Oxfam, PLAN, etc.
- **Més de 3.300 beneficiaris indirectes a Espanya** i 5.600 a Europa.
- Capital rotat a Europa de **quasi 1 milió d'euros** el 2012.
- Import promig per microcrèdit de **400 euros per CAF**.
- **Increment mitjà del capital inicial del 311%** el primer any.
- Pel 60% de membres de les CAF, aquesta representa la seva **única xarxa social**.
- Morositat extremadament baixa: **reemborsament del 99%**.

La metodologia de les CAF ha rebut diversos reconeixements com el Premi Mercè Conesa a la millor iniciativa solidària del Premi Català de l'Any 2009 i el premi al millor projecte de microfinances atorgat per l'European Microfinance Network i la Fundació Giordanno dell Amore.

Recentment ACAF ha posat en marxa Winkomun, una plataforma *open source* per oferir una metodologia que faciliti la gestió de les CAF. Winkomun pretén crear una xarxa mundial de comunitats autofinançades, així com donar-los tota l'ajuda per seguir la metodologia, incloent-hi eines com tutorials en línia, continguts descarregables i una aplicació per dirigir les reunions dels grups. A més, la plataforma vol possibilitar i potenciar el contacte i l'ajuda entre els promotors dels diferents grups a través dels fòrums en línia, blogs i missatgeria inclosos a la web.

10 ANYS
SUMANT!

entitats
catalanes
d'acció
social

DOSSIER DE PREMSA

Els objectius d'ACAF quant a impacte del projecte per als propers dos anys són:

OBJECTIUS	2012	2013	2014
		PLATAFORMA WINKOMUN	
1. GRUPS D'ESTALVI I CRÈDIT (COMUNITATS AUTOFINANÇADES) A EUROPA			
1.1. Número total de grups creats	95	143	428
1.2. Número total de membres	1.615	2.423	7.268
1.3. Número total de beneficiaris indirectes	5.653	8.479	25.436
1.4. Número de crèdits concedits	2.470	3.705	11.115
1.5. Capital rotat	988.000 €	1.667.250 €	5.557.500 €
1.6. Import promig dels crèdits	400 €	450 €	500 €
1.7. Capital social dels grups	427.500 €	641.250 €	1.923.750 €
1.8. Rendibilitat anual (Euros)	61.985 €	92.625 €	317.205 €
1.9. Rendibilitat anual (%)	12%	13%	14%
2. GRUPS A ESPANYA			
2.1. Ciutats a Espanya amb grups actius	9	13	19
3. GRUPS A EUROPA			
3.1. Països a Europa amb grups actius	4	6	12
Número total de membres a Europa	1.615	2.423	7.268

Quadre comparatiu de les alternatives financeres com les CAF i els mètodes més tradicionals, amb el seus avantatges pels usuaris:

Comparació entre la banca tradicional, els usurers, els microcrèdits, les tontines i les CAF					
	Banca tradicional	Usureres	Programes de microcrèdit	Tontine	CAF
Procedència dels fons per a crèdits	Dipòsits dels clients del banc i d'inversors privats	Inversors privats	Fonts externes públiques i/o privades amb finalitat filantròpica	Aportacions dels membres del grup	Aportacions dels socis. La comunitat és autofinançada
Propietat	Inversors privats amb finalitat de lucre	Inversors privats amb finalitat de lucre	Organitzacions no governamentals.	Pertanyen als membres del grup	Els membres de la CAF són clients i propietaris a la vegada
Cost dels crèdits	Els prestataris paguen interessos a l'entitat bancària	Els prestataris paguen alts interessos als usurers	Els prestataris paguen interessos a l'organització	Es poden realitzar aportacions amb finalitats comunes d'acord amb el propi reglament intern	Els membres de la CAF paguen interessos d'acord amb el reglament intern. Els beneficis es reparteixen entre ells
Motivació dels participants i de l'organització	Accés al crèdit Finalitat de lucre	Accés a crèdit quan no és possible recórrer a la banca tradicional. Finalitat de lucre	Inici d'una activitat generadora de beneficis. Finalitat social	Formar part d'una xarxa social i accedir de forma rotativa als fons recaptats. Xarxa social de suport	Els participants busquen resoldre els seus problemes financers per si mateixos dins d'una experiència comunitària. Xarxa social de suport
Òrgans de decisió	Les entitats bancàries defineixen les condicions	Els usurers defineixen les condicions	Les ONG defineixen les condicions	El promotor de la tontine estableix les condicions	Els membres de la CAF prenen totes les decisions
Avals	L'entitat financera requereix disposar d'aval econòmic que garanteixi la devolució del crèdit	La necessitat d'aval es més laxa a costa d'augmentar els interessos	L'aval pot procedir de la comunitat i/o de l'activitat econòmica que emprèn el prestatari	És necessària una relació de confiança entre els membres per poder accedir al grup	És necessària una relació de confiança entre els membres que s'avalen entre ells a través de les seves aportacions
Import i objectiu dels crèdits	L'entitat defineix el crèdit màxim en funció de la capacitat de pagament del prestatari i de l'objectiu del crèdit	L'entitat defineix el crèdit màxim en funció de la capacitat de pagament del prestatari i de l'objectiu.	L'entitat defineix el crèdit màxim en funció del projecte del prestatari	No es concedeixen crèdits, les aportacions fixes dels membres en les reunions mensuals es distribueixen de forma rotativa	Els crèdits serveixen per cobrir distintes necessitats dels socis i la suma és proporcional al número d'aportacions que realitza cada membre
Estalvi	No es promou l'estalvi	No es promou l'estalvi	En alguns programes l'estalvi és obligatori	S'estalvia a través de les aportacions mensuals però a finals d'any es liquida el capital del grup	Promouen l'estalvi voluntari, la compra d'aportacions és una inversió amb una rendibilitat anual mitjana del 12%

10 ANYS
SUMANT!

entitats
catalanes
d'acció
social

3.- ELS PROMOTORS DE LA JORNADA ALTER FINANCE

ACAF | www.winkomun.org

Entitat sense ànim de lucre que promou la creació i la difusió de comunitats autofinançades (CAF) per tot el món per combatre la pobresa i l'exclusió social. Les CAF són comunitats de entre 6 i 30 integrants en les quals els membres aporten petites quantitats de diners que els permeten convertir-se'n en accionistes. Amb el fons creat s'ofereixen petits crèdits que serveixen per cobrir despeses domèstiques o inesperades. L'objectiu que es persegueix és l'estalvi entre els membres de les comunitats i aconseguir progressar mitjançant l'ajuda mútua i col·laborativa.

ECAS | www.winkomun.org

La federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social aplega més de 90 organitzacions que treballen de manera prioritària amb col·lectius en situació o risc d'exclusió social. Atenen més de 795.000 persones anualment i compten amb 8.500 professionals contractats i uns 7.500 voluntaris. La tasca de la federació per vertebrar el sector es fonamenta en la lluita per la igualtat d'oportunitats i en la voluntat de transformar la societat per fer-la més justa i igualitària.

FETS | www.fets.org

Finançament Ètic i Solidari agrupa entitats catalanes del Tercer Sector i l'Economia Social i Solidària que volen promoure el finançament ètic i solidari al nostre país. Treballa per visualitzar que les finances ètiques són quelcom tangible i real i té per objectiu principal sensibilitzar sobre l'ús ètic dels diners, la interlocució amb les administracions públiques i altres actors i entitats socials i la prestació de serveis i generació de coneixement a través de l'Observatori de les Finances Ètiques.

UpSocial | www.upsocial.org

Grup d'emprenedors relacionats amb la innovació social i la seva escalabilitat que promou la *Social Innovation for Communities* com una iniciativa per resoldre reptes socials a través d'innovacions provades. El seu desafiament és identificar les innovacions social que funcionen per portar-les a escala i aprofitar el factor clau que aporta l'emprenedoria social: la inquietud d'atendre les demandes socials a través de la pròpia activitat, incidint de manera directa en la seva solució.

XES | www.xes.cat

La Xarxa d'Economia Solidària intenta enfortir l'economia solidària des d'una perspectiva transformadora. Va ser creada en un procés iniciat a mitjan els anys 90 entre cooperatives catalanes i brasileres. Les empreses i entitats que formem part de la xarxa d'economia solidària treballa en la construcció un altre món possible en la mesura que és un laboratori on diàriament s'assagen noves formes de treballar, consumir i invertir, i que pretén demostrar que és possible fer empreses eficaces i, alhora, democràtiques, equitatives i sostenibles.

Alternativas Económicas | www.alternativaseconomicas.coop

Revista mensual dedicada a explicar l'economia i els seus efectes en la vida de les persones. La publicació va néixer amb una clara vocació de ser independent dels poders econòmics i polítics. Combina un estil didàctic i divulgatiu amb el màxim rigor per tal de facilitar la comprensió dels esdeveniments econòmics socials. La revista té com a objectiu ser una veu crítica amb les desigualtats i injustícies social, agreujades amb la crisi, sense deixar de banda sempre un enfocament crític basat en les anàlisis series i rigoroses.

10 ANYS
SUMANT!

entitats
catalanes
d'acció
social

4.- ELS PONENTS

- **Teresa Crespo** | Presidenta d'ECAS i del Consell Assessor de Polítiques Socials i Familiars de la Generalitat. Ha desenvolupat tota la seva carrera professional dins l'àmbit social com a directora de l'Escola Universitària de Diplomats en Treball Social de l'ICESB, cap del Departament de recerca de Polítiques socials de la Fundació Cirem, i fundadora i directora de l'empresa d'inserció Pròxims i de la Fundació Innovació per a l'Acció Social (FIAS). En representació d'ECAS ocupa la vicepresidència d'Inclusió de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social i és membre del Grup de Redacció de la European Anti-Poverty Network (EAPN) sobre l'Estratègia 2020, del patronat de la Fundació Futur i de la Secretaria de l'Associació Atlàntida. Presideix l'Associació Ventijol.
- **Miquel de Paladella** | President d'ACAF i cofundador d'UpSocial. Emprenedor social amb àmplia experiència en organitzacions internacionals com Ashoka, UNICEF, Global Movement for Children, Plan International, Society for International Development. També és confundador de 1x1microcredit i membre de la junta del Grup33.
- **Begoña Román** | Professora d'Ètica, Universitat de Barcelona. Membre del grup de recerca consolidat de la Generalitat 'Ètica i Pensament Contemporani', presidenta del Comitè d'Ètica de Serveis Socials de Catalunya, vocal del Comitè de Bioètica de Catalunya, i membre del Comitè de bioètica de l'Hospital San Rafael, del Comitè de l'Hospital Moisès Broggi i de la comissió de seguiment del codi ètic de la Federació catalana d'ONGs pel desenvolupament. El seu àmbit d'especialització és l'ètica kantiana i l'ètica aplicada a entorns professionals i organitzatius.
- **Josep Maria Miró** | Director de Projectes d'Innovació Social de l'Ajuntament de Barcelona. Antropòleg, emprenedor, educador i observador de bones i males pràctiques sobre cooperació al desenvolupament, emprenedoria social, innovació i responsabilitat social.
- **Javi Creus** | Fundador d'Ideas for Change i expert en economia col·laborativa, models de negoci P2P oberts, innovació oberta, ciutadans i societat en xarxa. Consultor d'estratègia per a empreses i institucions, desenvolupa també idees i projectes propis. MBA i professor d'ESADE, emprenedor a Internet i estratega publicitari. Com a innovador social va impulsar el projecte Wam2000, plataforma d'usuaris per reclamar una tarifa plana a Internet i l'espai multidisciplinar @kubik, entre d'altres.
- **Jordi Marí** | President de FETS. Especialista en finances ètiques i Delegat a Catalunya de lesMed, una cooperativa que té per objectiu facilitar processos de creixement, inversió i internacionalització en l'àmbit de l'Economia Social i Solidària.
- **Albert Cañiguer** | Fundador de Consumo Colaborativo i OuiShare Connector. Enginyer multimèdia fascinat per aplicar els models disruptius d'Internet fora d'Internet, forma part de la avantguarda del moviment col·laboratiu. Professor, conferenciant i escriptor sobre models de negoci en l'era col·laborativa i el seu impacte actual i futur, és també consultor per *startups*, empreses i administracions.

10 ANYS
SUMANT!

entitats
catalanes
d'acció
social

DOSSIER DE PREMSA

5.- PROGRAMA

15 d'octubre de 2013

CaixaForum | Auditori

09.30-09.45	Inauguració <ul style="list-style-type: none">• Teresa Crespo, Presidenta d'ECAS i del Consell Assessor de Polítiques Socials i Familiars de la Generalitat de Catalunya.• Miquel de Paladella, president d'ACAF i cofundador d'UpSocial.
09.45-10.45	Debat a 3 bandes: La revolució de las finances. <ul style="list-style-type: none">• Begoña Román, Professora d'Ètica, Universitat de Barcelona.• Josep Maria Miró, Director de Projectes d'Innovació Social de l'Ajuntament de Barcelona.• Javi Creus, Fundador d'Ideas for Change i expert en economia col·laborativa, models de negoci P2P oberts, innovació oberta, ciutadans i societat en xarxa. Moderat per Andreu Missé, director d'Alternatives Econòmiques.
10.45-11.20	Presentació d'iniciatives alternatives al sistema actual de finançament i assegurances (CAF, Arç, Fiare, Coop57, Fes GEST).
11.30-12.00	Descans
12.00-13.30	Tallers de treball amb les eines presentades: Comunitats Autofinançades (CAF) i taller d'inversió responsable (Coop57, Fiare).
13.30-14.15	Cloenda <ul style="list-style-type: none">• Jordi Marí, Cofundador de FETS.• Albert Cañiguer, fundador de Consumo Colaborativo i OuiShare Connector.

Per a més informació:

- ACAF | Ricardo Caballero
comunicacio@comunidadescaf.org
T. 609 182 114

- ECAS | Agnès Felis
afelis@acciosocial.org
657 515 361